

نجات ارومیه را بدست خود بگیریم !

دریاچه ارومیه نفس های آخر را می کشد و طبق آمار وبسایت آب منطقه ای آذربایجان شرقی اکنون تنها ۱۲ درصد حجم اکولوژیک دریاچه باقیمانده است. بنا به داده های همین وبسایت حجم کنونی آب دریاچه ارومیه ۲,۰۹ میلیارد متر مکعب می باشد و حجم آب آن طی سال گذشته ۱,۳۱ میلیارد متر مکعب کاهش یافته است. اگر سرعت کاهش آب همینگونه ادامه یابد، که بسیار محتمل است، دو سال دیگر دریاچه به طور کامل خشک خواهد شد.

اعتراضات مردم آذربایجان و درخواست آنها برای نجات این «مادر مکان» آذربایجان از طرف رژیم جمهوری اسلامی همواره سرکوب شده و کارها و اقدامات نیمه جان و وعده وعیدهای مقامات حکومتی تا کنون نتیجه ای نداشته است و نه تنها با تلاشی دلسوزانه همراه نبوده بلکه ندانم کاری های گاه عمده کار را عملاً به سمت مرگ ارومیه، این «نگین آذربایجان» برده است.

پروژه مرگ دریاچه ارومیه حداقل از سه دهه پیش شروع شده است و با وجود هشدارهای فراوان که حتی به شکل تظاهرات گسترده مردم آذربایجان بروز کرده است متأسفانه در طی این مدت کاری درخور برای نجات دریاچه صورت نگرفته است.

علل مرگ دریاچه کدامند؟

مهمترین علت ها ایجاد ده ها سد بر روی رودخانه های حوضه آبریز دریاچه ارومیه و نیز حفر بیش از ۸۰ هزار چاه عمیق در این حوضه است. این اقدامات نه تنها به قطع حق آبه دریاچه و در نتیجه به خشک شدن آن انجامیده است بلکه آب انبار شده در سدها از طرفی توسط رانت خواران حکومتی بویژه عوامل سپاه پاسداران به یغما رفته و از طرف دیگر بر مبنای کشت محصولات ناسازگار با محیط کم آب و نیز شیوه های ابتدایی آبیاری به هدر رفتن بخش بزرگی از آب های این حوضه انجامیده است. علاوه بر آن ساختن جاده میانبر بر روی دریاچه به شیوه غلط موجب به هم خوردن گردش آب در قسمت های شور و شیرین دریاچه گشته و حجم تبخیر سطحی آب را بسیار افزایش داده است. در این میان طبیعتاً افزایش زمین های زیر کشت و نیز آبرسانی کلان شهرها و نیز افزایش دوبرابری جمعیت و گسترش شهرنشینی حجم آب مصرفی را به مقدار زیادی افزایش داده است. تغییرات آب و هوایی و کاهش مستمر بارندگی نیز به تشدید اوضاع آبی دامن زده است.

برای نجات دریاچه چه باید کرد؟

به نظر ما اول از همه جلب نظر مردم و نهادها و سازمان های ملی و جهانی و نیز تمرکز روی نجات ارومیه چه در میان مردم و چه در میان حکومتیان و سازمانهای بین المللی مهم است. در این راه برگزاری کمپین های مختلف از فراخوان برای جمع آوری امضاء گرفته تا برگزاری آکسیون های مختلف در داخل و خارج کشور نه تنها مفید که

کاملاً ضروری است. ولی این کارها باید به واسطه ایجاد کمیته ها و انجمن های مدافع دریاچه ارومیه در تمامی شهرهای آذربایجان و نیز در سطح کشور بویژه در تهران و کرج و نیز دیاسپوراس آذربایجانی در خارج کشور پشتیبانی شده و ادامه کاری آن تضمین شود. اعتراض و روشننگری بخش مهمی از اقدامات است ولی کافی نیست! این کمیته ها و انجمن ها با هم فکری روشنفران و کارشناسان آذربایجانی، کشوری و بین المللی محیط زیست باید راهکارهای روشنی را در این زمینه تدارک ببینند و با دامن زدن به گفتمانی فعال در این زمینه نوعی هماهنگی نظری پدید آورند. سپس برای اجرای چنین راهکارهایی مردم را بسیج کرده دولت را زیر فشار بگذارند و نیز منابع خارجی را سازمان دهند.

در یک کلام مردم باید پا پیش بگذارند و این مسئله را در صدر مسائل بنشانند و مبارزات در اطراف آن را سازمان دهند. به موازات آن خود مردم نیز در مورد استفاده بهینه از آب چه در مناطق شهری و چه در مناطق روستایی و کشاورزی در مورد آبیاری به شیوه های مدرن و نیز کاشت محصولات کم آب بر، بحث های دامنه دار و مفیدی را سازمان دهند. آبیاری مدرن البته بدون سرمایه گذاری و فراهم آوردن امکانات لازم به قیمتی مناسب امکان پذیر نیست!

جمهوری اسلامی تاکنون جز ندانم کاری و رانت خواری در این زمینه کاری نکرده است و با اقدامات و سیاست های اقتصادی تا کنونی خود موجبات خشکی ارومیه فراهم آورده است. چشم امید دریاچه ارومیه به فرزندان خود، مردم آذربایجان است. آن ها باید این مهم را در دست های توانای خویش بگیرند!

جنبش فدرال دمکرات آذربایجان

مرداد 1401

آگوست 2022